

BARNAVERND OG PEDOFILI

Enn størri barnaverndarøki

BARNAVERNDARSTOVAN í vikuni vóru hagtølini frá Barnaverndarstovuni almannakunngjörd, og hesi vísa, at 819 barnaverndarmál vóru skrásett í 2012, í mun til 725 mál í 2011 og 700 mál í 2010. - Ein hugburðsbroyting er farin fram í Føroyum, og nú hava fólk lættari við at boða okkum frá, sigur Oddbjørg Balle, leiðari í Barnaverndarstovu Føroya

Barbara Holm

2012 varð lógin fyri Barnaverndarøki endurskoðað, og eitt nú var fráboðanarskyldan herð soleiðis frá 1. juni 2012, at fakfólk ikki longur noyðast at hava prógv fyri, at okkurt er á vási. Nú er nóg mikið at hava ein illgruna um, at okkurt ikki ruggar rætt, so skulu tey boða barnaverndartænastuni frá.

Stórar broytingar innan barnaverndarøkið vóru framdar í 2006, og tá var ein nýggj barnaverndarlóg sett í gildi, sum ásetir, at landið skal skipa seg í barnaverndarøki ella barnaverndartænastur. Starvsfólkini á barnaverndartænastuunum skuldi í minsta lagi hava eina miðallanga viðkomandi útbúgving.

Ein hugburðsbroyting fór eisini fram um hetta mundi. Fakfólk, privatpersónar og foreldur fingi lættari við at ringja til barnaverndartænastuna og boða frá ella biðja um hjálp.

Áðrenn broytingarnar í 2006 vóru ongar barnaverndartænastur við fakfólkum, men politiskt valdar barnaverndarnevndir í hvørjar kommunu. Í nevndunum sótu vanligir borgarar,

sum høvdu ein áhuga fyri hesum økinum.

– Nógv broyttist í 2006, tí síðani tá hevur tað verið eitt krav, at arbeðsfólk í barnaverndartænastunum skulu hava eina miðallanga viðkomandi útbúgving. Hetta fyri at geva barnaverndartænastunum móguleika fyri at geva børnum og familjum ta neyðugu hjálpina, greiður Oddbjørg Balle frá.

Hon vísir á, at flestu av fráboðanunum til barnaverndartænasturnar í dag koma frá tí sum hevur foreldramyndugleikanum av barninum.

– Hetta velja vit at síggja sum eitt tekin um, at foreldur kenna seg trygg við at venda sær til barnaverndartænastuna og hesi vita, at barnaverndin veitir hjálp

og vegleiðing til at fáa lívið hjá familjuni betri, greiður Oddbjørg frá.

Í 2006 var barnaverndarøki eisini umskipað soleiðis, at hvørt øki í minsta lagi skal hava 1500 íbúgvar. Orsøkin til, at barnaverndarlógin álegði smærri kommunum at samstarva í barnaverndarmálum er, at talan er um trupul og viðkvom mál. Áðrenn henda barnaverndarlógin kom í gildi, vóru trupulleikar við ógegni og rættartrygd, sum var umráðandi at fáa loyst, og mett var, at størri eindir við skikkaðum fólk í umsitingini var gongda leiðin.

Føroyar eru í dag býttar upp í 10 barnaverndarøki ella barnverndartænastur, sum er felagsheiti fyri barnaverndarnevnd og barnaverndarumsiting.

Men 1. januar 2014 verður hetta broytt soleiðis, at hvørt øki í minsta lagi skal hava 3000 íbúgvar.

Oddbjørg Balle vísir á, at tey síðani 2006 miðvíst hava arbeitt við at kunna

samstarvspartar, og børn og familjur um teirra arbeiði, og hetta er við tí fyri eyga, at økja um kunnleikan hjá føroyingum um barnaverndartænastuna.

Tal av barnaverndarmálum í % av barnatali við árslok 2010 - 2012 Frá hagtalsfrágreiðingini hjá Barnaverndarstovuni

	2010	2011	2012
BVT, Tórshavn	4.3	4.8	5.5
BVT, Norðoyggjar	5.2	5.0	6.5
BVT, Skálafjørðurin	3.8	4.3	4.8
BVT, Fuglafjørður	4.7	6.7	7.2
BVT, Sunda Kommuna	5.1	5.0	5.8
BVT, Sandavágur	2.8	3.8	6.2
BVT, Sandoy	7.6	8.6	5.4
BVT, Suðuroy	6.2	4.9	7.0
BVT, Eysturkommuna	3.2	4.5	6.1
BVT, Suðuroyar sunnara	5.6	5.7	6.0
alt Landið	4.4	4.8	5.8

Hvør fráboðar 2012 frá hagtalsfrágreiðingini hjá Barnaverndarstovuni

FRÁBOÐARI	ÍALT	%-BÝTI
Foreldramyndugleiki	49	19.1
Heilsusystir	37	14.4
Skúli	29	11.3
Annað barnaverndarøki	24	9.3
Onnur	18	7.0
Familja ella onnur sum kenna familjuna	17	6.6
Løgreglan	16	6.2
Psykiatrisk depilin	15	5.8
Barnaverndartæn. tekur málið upp sjálf	14	5.4
Dagstovnar og dagrøkt	13	5.1
Ljósmodur	7	2.7
Kommunulækni	5	1.9
Onnur í Heilsuverkinum	5	1.9
Almannastovan	4	1.6
Foreldur uttan foreldramyndugleika	3	1.2
Fritíðarskúli	1	0.4
Tilsamans	257	100

Hvørjar vóru orsøkirnar til fráboðanirnar í 2012 – frá hagtalsfrágreiðingini hjá Barnaverndarstovuni

VANRØKT	
Kenslulig/sálarlig vanrøkt	153
Vanrøkt í samband við umsjón og eftirlit	67
Vanrøkt í samband við skúlagongd	21
Likamlig vanrøkt	5
Tilsamans	246
HARÐSKAPUR	
Kensluligur/sálarligur harðskapur	30
Likamligur harðskapur	10
Kynsligur harðskapur (ágangur)	8
Tilsamans	48
HEILSA ELLA LÍV HIJ ÓFØDDA BARNINUM Í VANDA, §14, STK. 3	
Heilsa og liv hjá ófødða barninum í vanda	5
Tilsamans	5
HÆTTISLIG ATFERÐ HIJ BARNINUM	
Barnið hevur trupul. í skúlanum og vanrøkir skúlan	28
Barnið setur egna heilsu og menning í vanda	15
Misgerðir hjá barni (...)	6
Barnið fremur likamligan ella kynsligan harðskap	5
Barnið nýtir rúsevnr/rúsdrekka	4
Tilsamans	58
Orsøkir til fráboðanir tilsamans	357

GG: Til ber at skráseta meiri enn eina orsøk til fráboðan fyri hvørt mál.

Fakta um Barnaverndina:

Barnaverndarlógin fevnir sambært lógarviðmerkingunum bert um børn, ið liva undir viðurskiftum, sum skaða teirra heilsu og menn-ing.

Við nýggju barnaverndarlógini ynskti lóggevarin, at barnaverndartænasturnar skuldu fáa móguleika at savna sína orku, um tey børn í samfelagnum, sum hava tørv á stuðli og hjálp. Tí fevnir barnaverndarlógin ikki um trivnaðin hjá børnum yvirhøvur, og fevnir heldur ikki um brekað børn uttan so, at tey liva undir

umstøðum, sum skaða teirra heilsu og menning.

Fyri at tryggja, at barnaverndartænasturnar fáa kunnleika um børn, sum liva undir viðurskiftum, ið ikki eru nøktandi, er fráboðanarskylda ásett í barnaverndarlógini.

Hetta skrivar Barnaverndarstova Føroya í hagtalsfrágreiðingini, sum varð almannakunngjørt í vikuni.

Lógin um barnavernd er sera greið, tá talan er um fráboðan. Øll hava skyldu at boða myndugleikunum

frá, um tey hava kunnleika um børn, ið eru fyri misrøkt. Lógin sigur, at øll hava fráboðanarskyldu, men skilur tó imillum vanligu borgaran, ið kann vera ónavngivin, og tann, sum í starvi sínum hevur við børn at gera. Í seinna forinum er kravið, at fráboðanin skal verða navngivin.

Fráboðanarskyldan í Barnverndarlógini:

§ 14. Øll, sum í starvi sínum hava við børn at gera, og sum í hesum sambandi fáa kunnleika til viðurskifti,

sum krevja, at komið verður uppi eftir hesi lóg, hava skyldu til navngivin at boða barnaverndartænastuni frá hesum. Fráboðanarskyldan sambært hesum stykki verður sett fram um ásetingarnar í øðrum lógum um tagnarskyldu í viðkomandi yrkjum.

Stk. 2. Tann, ið fær kunnleika til, at foreldur ella annar uppalari t.d. misrøkir, meinslar, misnýtir ella handfer barn soleiðis, at álvarsamur vandi er fyri tess sálarligu ella likamligu

heilsu ella búning, hevur skyldu at boða avvarðandi barnaverndartænastu frá hesum. Fráboðarin kann vera ónavngivin.

Stk. 3. Fráboðast skal eisini viðvíkjandi kvinnum, ið eru við barn, tá ið mett verður, at tørvur er á stuðli sambært hesi lóg, t.d. vegna álvarsama rúsevnismisnýtslu, sálarsjúku ella sálartrupulleikar.

Stk. 4. Barnaverndartænastan skal sum skjótast, og seinast innan eina viku,

ganga ígjøgnum innkomnar fráboðanir og meta um, hvørt kannar skulu setast í verk sambært hesi lóg, sí §§ 45 og 49.

Ein fráboðan sambært hesi grein merkir ikki, at barnaverndartænastan hevur skyldu at seta fyriskipanir í verk. Barnaverndartænastan hevur bert skyldu at kanna og upplýsa málið, og um komið verður fram til, at tað ikki er grundarlag fyri at seta fyriskipanir í verk, skal barnaverndartænastan onki gera.